

Undersökning 1965.

Undersökningsförlopp.

Undersökningen utfördes enligt det av Göteborgs arkeologiska museum sedan 1964 tillämpade systemet (se bifogade stencil).

Området omfattade ca 1400 m² varför först utlades 6 glesgropar vilka efter sortering följdes av 5 tätgropar. Efter fortsatt sortering av flintmaterialet drogs två schakt med en bredd av 0,5 meter. Schakt I från T4 och 14 meter mot söder. Schakt II från G5 och 14 meter mot öster. Ritning 3. Foto 3 och 4. Schaktets profiler ritades och analyserades (se nedan). Jordprover togs upp ur de skilda jordlagren. I varje schakt grävdes tre vertikalgropar i schaktsidan. Flintan ur den uppkastade jorden tillvaratogs. Området fotograferades. Någon ytundersökning gjordes icke beroende på att man under undersökningstiden icke kunde få fram en maskin till området.

Schaktanalys. (Ritning 5,6)

Beskrivning:

Schakt I.

Profilen visade under ett 25 cm djupt ploglager ett skikt av svallad morän 55 resp 40 cm djupt vid vertikalgrop 1 och 3 och endast 15 cm vid vertikalgrop 2. Under den svallade moränen varierade grovmo och sand.

Vertikalgropsbeskrivning se ritning 5.

Schakt II

Under ett ca 25 cm djupt ploglager två olika jordarter. Från 0 - 6 meter stenigt svallgrus ca 30 cm djupt ovanpå berggrunden. Från 6 - 14 meter finsand till okänt djup (konstaterat 80 cm). I vertikalgrop 1 i en skreva i berggrunden ett 2 cm djupt skikt grå finsand.

Vertikalgropsbeskrivning se ritning 6.

Tolkning:

Först bildades vid bergspartiet under den seneglaciala regressionen förmodligen ett jordlager, varav nu bara finns en rest vid schakt II, i en skreva i berget i form av grå sand. Vid postglaciala transgressionen bildades vid ca 17 meters nivå där schaktet nu ligger först gruset i bränningszonen. Någonstans i närheten ifrån drogs då flintan in i gruset. Då under den postglaciala transgressionen vattnet stod högt, t.ex. vid en nivå över 20 meter, bildades sanden som ligger över gruset. Under den efterföljande regressionen drogs en del av denna sand bort av vågorna. Det vi nu ser är alltså resten av sanden sedan regressionen tagit bort en del. Den flinta som ligger i sanden har kommit i sedan vattnet efter postglaciala transgressionen passerade schaktets nivå, ca 16,5 - 18 meter eller 16-17,5 meter. - Eller också har den inlagrats i sanden liksom i gruset. Det sista är troligast, med tanke på att något kulturlager icke kunde iakttagas.

Föremålsfynd

Tidigare fynd från området: 1 spånskrapa, 1 kniv av flinta.

Boplats 01:111. Inv.nr.67259-67260.

1 tunnackig yxa, 1 hålslipad yxa, 1 trindyxa, 1 eldsten, 4 knivar, 5 skivskrapor, 4 spånskrapor, 3 kärnor, 1 spån med bearbetning, 4 spån samt skär-
vor av flinta. Boplats 23:356.

Inv.nr. 12404-12429, 27708-27711.

Vid undersökning påträffades föremål enligt bifogade blanketter (sammanfattningsblankett nr 2-3). Ytterligare detaljerad redovisning finns i museets arkiv.

Göteborg den

/Carl Cullberg/

Söknummer: 17
 Arbetsnamn: Janneberg
 Sifferläge:
 M.ö.h: 16,5-18,0

Bergterräng:

Yta:
 B-prov:

Jordterräng:

Yta:
 J-prov:

Vägsträckning:

Yta:
 V-prov:

Glesområde:

Yta: 1400m²
 Glesprov valda: G1, G3, G6
 " slump.: G2, G4, G5

Tätområde:

Yta: 100m²
 Glesprov komp-
 letterade till
 tätprov: G6=T4
 Tätprov: T1, T2, T3, T5

X-område:

2st schakt, 0,5 m breda, 14 m långa, (I från T4 14m mot S.
 (II " G5 " " Ö.

Ytområde:

Undersökning uppskjutentill dess området exploateras.

Vertikalprov:

I vardera schaktens sida 3st. I: 1 0,5-1m II 1 2-2,3m
 2 4,5-5m 2 5,5-6m
 3 10,5-11m 3 11-11,5m

Övrigt:

Gropdjup i medeltal 30 cm (för glesgropar, tätgropar saknas)

Söknummer: 17 Janneberg

Flinta utom redskap:

	skärvor	lånckerskärvor	summa
B-prov:	g st	g st	g st
J-prov:	g st	g st	g st
V-prov:	g st	g st	g st
Glesprov:	1 g 2 st	310 g 161 st	311 g 163 st
Tätprov:	10 g 8 st	545 g 130 st	555 g 138 st
X-område I	36 g 14 st	818 g 91 st	854 g 105 st
II	66 g 13 st	4508 g 291 st	4574 g 304 st
YT-område	g st	g st	g st
Vertikalprov:I	57 g 4 st	140 g 22 st	197 g 26 st
II	1 g 2 st	596 g 83 st	597 g 85 st
Övrigt:	g st	g st	g st
Summa:	171 g 43 st	6917 g 778 stn	7088 g 821 st

Övrigt förhistoriskt utom flinta, keramik och redskap:

Kvarts: 147 g 82 st

Sök nr 17 "Janneberg"

Glesprov 2 st avslag med bearbetning 16 g

Tätprov

Redskap av flinta: 2 st avslag med retusch (4 st)
 1 st handtagskärna saknas vid katalogisering
 Keramik: 1 st skärva 1 g

Vertikalprov schakt I

Redskap av flinta: 1 st spånskrapa
 1 st trekantig pilspets med tånge
 Keramik: 1 st skärva 4 g

Vertikalprov schakt II

Redskap av flinta: 2 st avslag med bearbetning

Schakt I

Redskap av flinta: 1 st skivskrapa 5 g
 1 st skivskrapa av skedformig karaktär 26 g
 2 st spånskrapa 10 g
 1 st snedeggad pilspets med slipat egg-
 parti 1 g
 1 st tväreggad pilspets 1 g
 27 st avslag med retusch 368 g
 3 st kärnor 190 g
 1 st knuta saknas vid katalogisering 72 g
 1 st avslag med inhak 7 g

ploglager

2 st keramik

Schakt II

1 st kölskrapa 3 g
 1 st spån med inhak 6 g
 1 st borrh? (svallat) 10 g
 6 st avslag med retusch
 3 st spån med retusch
 1 st knuta saknas vid katalogisering 35 g

ploglager

1 st keramik

Undersöknings rapport

1968

Undersökning 1968

Arbetsbeskrivning

Först grävdes provgropar, för att erhålla en överblick av lagerföljden (P 1-4, 6,7,) (P5 grävdes ej).

Schakt I och II från 1965 års undersökning rensades upp. Beteckningarna I och II behölls.

Vid schakt I grävdes 1 meterruta (M 5) för lokalisering av lagerföljden. Vid schakt II grävdes 6 meterrutor (M 1-4, 6, 7), då den tidigare undersökningen visat att där fanns geologiskt daterbara fynd. Dessutom grävdes 4 friliggande meterrutor (M 8-10, 13) strax utanför kanten av den tidigare åkern för att kontrollera av odlingen oåskadade eventuella bebyggelserester. I M 10 framkom en mörkfärgning, varför schakt III och M 11 och M 12 grävdes i anslutning härtill, varvid även anläggning 1 framkom och utgrävdes.

Gropar och meterrutor grävdes alla lagervis och fynden tillvaratogs i enlighet med de iakttagna lagren.

Profiler i schakt III, samt i anläggning 1 ritades.

(Ritning 9,10).

Foto togs kontinuerligt.

SAMMANFATTNING 1

Sökområde: 7000m²
 Provgropar: 6 st à 0,5 m²
 Schakt: 3 st à 10, 9,5 resp. 14 m²
 Meterrutor: 13 st à 1m²
 Anläggningar: 1 st, 1 m²

GRÄVNINGSIAKTAGELSER

A. Lagerföljd

P 1 Se ritning 4 ca 13 m ö h, djup: 60 cm.

1 Ploglager av sandig lera, 30 cm.

6 Något mjälilig sand, i övre delen något grusig, i undre delen något grusig och stenig, 25 cm.

5 Lera

P 2 ca 15 m ö h. Djup: 70 cm

1 Ploglager av mo i nedre delen allt lerigare. Hela lagret något grusigt. 20 cm.

4b Sand.

P 3Ca 17 m ö h. Djup: 60 cm.

1 Ploglager av något lerig mo. 20 cm.

3 Grus med enstaka större stenar, 15 cm.

4b Sand.

P 4 Ca 17 m ö h. Djup: 80 cm.

1 Ploglager av något lerig mo. 20 cm.

4 b Sand.

(P5 ej grävd).

P 6 Ca 18 m ö h. Djup: 70 cm.

1 Ploglager av mo. 20 cm.

4 b Sand. 40 cm.

5 Lera.

P7 Ca 16 m ö h. Djup: 60 cm.

1 Ploglager av något grusig lerig mo. 20 cm

5 Lera.

Schakt I. Ca 19 m ö h. Se ritning 4.

1 Ploglager av grusig mo.

3 Grus med järnutfällningar.

4b Sand med kraftiga järnutfällningar.

Schakt II. Ca 16,5 - 18 m ö h.

Se ritning 6,7. Foto 5.

1 Ploglager av något lerig mo. 25 cm.

4 a Något grusig sand, endast i schaktets västra del under lager 1 och över lager 3. 10 cm.

3 Grus, 10-35 cm, endast i schaktets västra hälft.

4 b Sand endast i schaktets östra hälft. Där lager 3 och 4 b möttes låg lager 4 b under lager 3.

7 Sand, grå. Endast i en bergsklyfta under M 2 (ritning 6). I schakt II:s botten, utom i östra delen, framkom berget.

Schakt III. Ca 18 m ö h. Ritning 3, 5. Foto 6.

2 Löv och förna över grusig mo, som i undre delen var mörkfärgad möjligen av sot.

3 Grus med järnutfällningar, i övre delen svagt mörkfärgat, möjligen av sot.

M 1 - 4, 6, 7, se schakt II.

M 5, 8, 13, se schakt I.

M9, se P 6. Dock hade M 9 odlingssten i lager 1.

M 10, 12, se M 11.

M 11. Ca 18 m ö h. Djup: 65 cm. Foto 7.

2. Löv och förna över grusig mo. 20 cm.

3 Grus med järnutfällningar. 30 - 40 cm.

4 b Något grusig sand med enstaka till 30 cm stora stenar och kraftiga järnutfällningar.

B. Anläggning 1. Härd.

Se ritning 3, 5, 7, foto 6.

Anläggning 1 var belägen strax utanför det tidigare odlade området ca 25 cm under markytan i övre delen av lager 3 (grus).

Den var en härd, närmast rund 0,8 m i diameter och 5 - 10 cm djup och bestod av 0,05 - 0,1 m stora skörbrända stenar (skarpkantade), delvis tätt packade i sotfärgad, grusig mo. Sotfärgningen var linsformad med klar begränsning mot gruset. Mindre kolstycken låg i små anhopningar mellan stenarna.

Fyndiakttagelser: (se sorteringsblankett).

Flinta låg spridd mellan stenarna.

Strax över och omkring härden rikligt av bränd lera, varibland flera bitar med avtryck av kvistar, inom ett ca 1 m st område.

FÖREMÅLSFYND

A. Tidigare fynd, se rapport 1965.

B. Fynd från 1965 års undersökning, se rapport 1965.

C. Fynd från undersökning 1968, se sorteringsblanketter sist i rapporten.

SAMMANFATTNING och FÖRMODAT BILDNINGSSÄTT

Jämför rapport 1965. Se sammanfattning 2.

Lager 7. Ca 18 m ö h.

Den grå sanden i bergsskrevan i schakt II, var troligen en rest av en avlagring under den ~~de~~ glaciala regressionen. Inga fynd.

Lager 5, 13 - 18 m ö h.

Lera. Vid undersökning har ej kunnat fastställas om leran är sen- eller postglacial. Ett fåtal flintor.

Lager 6, 13 m ö h.

Mjällig sand. Bildningssättet osäkert. En enda flinta.

Lager 4 b och lager 3. Ca 15 - 19 m ö h.

Sand och grus. Vid första transgressionen har morän dragits ned från de högre delarna av berget och därvid har grus och sand skiktats så att sanden är avlagrats på de lägre nivåerna och under gruset. Fynden härifrån var inlagrade vid transgressionen. Inga kulturlager eller anläggningar påträffades. Det är osäkert varifrån den inlagrade flintan och kolet kommit, men det kan tänkas rimligt att anta en bosättning på bergets högre belägna partier, även de som nu är kalt berg.

Lager 4 a. Ca 18 m ö h.

Något grusig sand. Möjligen avsatt när vattnet stod högt under eller omkring PG, i varje fall på högre och lugnare än när lager 3 och 4 b bildades. Lager 4 a påträffades endast på ett ställe (i schakt II)? Flintförande.

Lager 2

Ytskikt som ej var stört av plöjning. Fyndförande i schakt III påträffades anläggning 1 och en mörkfärgning som möjligen kan tolkas som kulturlager.

Lager 1

Ytskikt som varit plöjt. Det är osäkert varför det särskilt på de lägre nivåerna innehöll lera och mjäla. Möjligen kan de finare fraktionerna ha avsatts av nedflytning av regnvatten. Flintförande.

mängden angiven i st och g

Redskap av flinta	lager 1	lager 2	lager 2/3	lager 3	lager 4a	lager 4 b	lager 5	lager 6	anläggning 1
Kärnyxa fragment	1	18							
Knutor	3	134	1	70	1	115			
Kärnor	1	52							
Cyl.kärnor			1	15					
Cyl. kärnor fragment	1	30	1	18					
Flintstycken med tillhuggning	2	100							
Bearbetad spets		1	3						
Skrapa	1	65							
Tväreggad pilspets		1	1						
Spån med bearbetning			2	5					
Avslag med bearbetning	16	194	10	158	4	9	3	14	

23:S.17

Sammanfattning 2 (2)

mängden angiven i st och g

Redskap av
flinta

Flinta utan
redskap

Pimpsten

Bränd lera
varibland
bitar med
avtryck

Kol

lager 1	lager 2	lager 2/3	lager 3	lager 4a	lager 4b	lager 5	lager 6	anläggning 1
405 3688	405 2241	327 2660	316 2901	39 220	81 672	4 5	1 1	42 152
	2 1	2 5						
	42	70	2					630
		10						5

Göteborg den 1969

Monica Lundberg

Populär sammanfattning. Till rapporten??

Undersökningen av 23:S 17 har givit rester från så gott som hela stenåldern. Flintan som var inlagrad i gruset torde ha kommit från ett ställe i närheten där människor uppehållit sig mycket tidigt, dvs före transgressionen, vilken översvämde området omkring 5000 f. Kr. Fynden från denna tid bestod mest av flintskärvor.

När havet för sista gången sjönk undan har människor hållit till på platsen. Fynden låg i markytan och var blandade från olika perioder. En grupp av fångstfolk urskiljer sig något tydligare än andra. Det är de s.k. gropkeramikerna med sin speciella tillhuggningsteknik i flinta: från cylindrisk tillhuggna kärnor slogs spån, vilka framför allt användes att göra pilspetsar av. Gropkeramikerna har dessutom lämnat efter sig en härd, omkring vilken låg klumpar med lera med avtryck av kvistar i. Detta skulle kunna tolkas som en rest av en nedbrunnen lerklinad hydda.